

ЛІТЕРАТУРА

1. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій : Закон України від 14 вересня 2006 року № 143-V // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 45. – Ст. 434.
2. Про державну таємницю : Закон України від 21 січня 1994 року № 3855-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 16. – Ст. 93.
3. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15 грудня 1993 року № 3687-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 32.
4. Роботягова Л. Патент як форма правової охорони секретних винаходів / Л. Роботягова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ndiiv.org.ua/ua/library/view-patent-jak-forma-pravovoji-okhorony-sekretnykh-vynakhodiv.html>

УДК 347.786

СПІВВІДНОШЕННЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПОСТАНОВОК І ДЕЯКИХ ВИДІВ
ТЕАТРАЛІЗОВАНИХ ВИДОВИЩ У ПРАВОВОМУ ВИМІРІVALUE THEATRICAL PRODUCTIONS AND SOME TYPES OF THEATRICAL
SPECTACLES IN LEGAL TERMS

Санченко О.І.,
аспірант кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права
Національний університет «Одеська юридична академія»

Стаття присвячена визначенню співвідношення театральних постановок та театралізованих видовищ як результатів творчої діяльності. Аналізується визначення поняття «видовище» у порівнянні з визначенням «шоу». Розглядаються особливості окремих видів театралізованих видовищ, зокрема театрів мод, спорту, карнавалу, постановки Клубу веселих та кмітливих. Робиться висновок про умови надання правової охорони окремим видам театралізованих видовищ як театральним постановкам.

Ключові слова: театральна постановка, видовище, шоу, театр мод, театралізація спорту, карнавал, постановки Клубу веселих та кмітливих.

Статья посвящена определению соотношения театральных постановок и театрализованных зрелищ как результатов творческой деятельности. Анализируется определение понятия «зрелище» в сравнении с определением «шоу». Рассматриваются особенности отдельных видов театрализованных зрелищ, в частности театров мод, спорта, карнавала, постановки Клуба веселых и находчивых. Делается вывод об условиях предоставления правовой охраны отдельным видам театрализованных зрелищ как театральным постановкам.

Ключевые слова: театральная постановка, зрелище, шоу, театр мод, театрализация спорта, карнавал, постановки Клуба веселых и находчивых.

In the article the questions of the possibility of a protection of dramatized spectacles as theatrical performances are considered. The attention is paid to the adaptation for the stage of certain spheres of life, makes relevant a question of perfection of their legal protection. For this research the category «spectacle» is basic. Such signs of a spectacle are marked out as visual perception, emotional effect, synthetically character, ethnic, national, regional nature. It is paid attention to the classification of spectacles on collective, utilitarian, esthetic. Such spheres of staging of spectacles are marked out as theaters of fashion, sport, carnival, performances of Club of cheerful and resourceful. It is drawn the conclusion about the possibility of consideration of a theater of fashion in certain cases as spectacle of the dramatized nature. It is concluded about the possibility of investment of athletes in certain cases by the neighboring rights as performers of roles concerning staging of the sphere of sport. The attention is paid to the need of spreading resling staging of a commercial secret routine until their performance. The staging of a sporting event distinguishes as legal and illegal. At the same time, the legal staging concludes in registration of a sporting event, in particular accompanied by musical and decorative design. The illegal staging concludes in a case of availability of arrangements on final permission of sports competition. Also, the attention is paid to the connection of the theater and the martial arts of wushu on the performances of Beijing opera. Carnivals are considered as the following example of the dramatized show. A carnival, as a theatrical performance, is provided by guarding only in the presence of isolation from audience, execution of accurately registered role and availability of the main idea of a carnival.

In other cases, guarding is not provided to a carnival as a theatrical performance. And, as the last case, it is considered performances of Club of cheerful and resourceful which can also be protected in the mode of this object at compliance to their signs of a theatrical performance. The conclusion is drawn about discrepancy of theatrical performances and dramatized spectacles and dissemination to these two objects of various routines of protection in the article. The possibility of protection of dramatized spectacles as theatrical performances only in case of compliance to their signs of a theatrical performance is allowed.

Key words: theatrical performance, spectacle, show, theater of fashion, sport staging, carnival, performances of Club of cheerful and resourceful.

Театральна постановка є одним із об'єктів авторського права, котрий привертає до себе науковий інтерес цивілістів. Театральна постановка може приймати різні форми, що подекуди кардинально відрізняються одна від одної, але все ж об'єднуються у єдине поняття за наявності комплексу фундаментальних ознак театральної постановки. Різноманіття творчих підходів породжує широкий вибір мистецьких продуктів, які тісно межують з театральними постановками, але не відносяться до них, а відтак не поєднують їхній правовий режим. Ця теоретична та практична проблема актуалізується у зв'язку з масовим поширенням так званих театралізованих видовищ.

Окремі питання, пов'язані з правовим регулюванням відносин у театральній діяльності висвітлювалися у наукових працях таких вчених, як: А. Антонова, Г. Алтинбаєва, Ю. Вахитова, І. Матвеев, І. Лагкуєва, Є. Ліхотникова, М. Малєїна, М. Тасвська, І. Рабинович, М. Расходніков, Ю. Федорова, Н. Федорченко та інших. Разом з тим, сучасні тенденції появи та розвитку театралізованих видовищ свідчать про актуальність вироблення правового режиму охорони новітніх театралізованих видовищ.

Метою статті є визначення особливостей окремих видів театралізованих видовищ та визначення умов надання їм правової охорони як театральним постановкам.

Для того, щоб визначитися з правовим режимом театралізованих видовищ, спершу слід проаналізувати загальне поняття видовища.

У спеціальній літературі зустрічається багато розрізнених ознак видовища, що пропонуються вченими. Узагальнивши та систематизувавши виділені науковцями риси видовища, доцільно сформулювати основні з них:

а) видовище – це явище, яке спостерігається глядачами візуально та викликає у них емоційний ефект (переживання, цікавість, відчуття піднесення тощо). Цю характерну ознаку явища добре описують М. Абисова [1, с. 109], О. Логвінова [2, с. 88], А. Череднікова [3, с. 38];

б) видовище є формою колективної комунікації, у процесі якої часто проявляється інтерактивність та ефект співтворчості (Р. Набоков [4, с. 203], А. Павлов [5, с. 225]);

в) видовище за своєю природою синтетичне, тобто може мати будь-які форми виразу, використовувати різні види мистецтва, їх комбінації [5, с. 225];

г) видовище часто має етнічний, національний та регіональний характер [6].

Для розуміння поняття видовища корисною є класифікація, розроблена дослідником А. Банфі, який поділяв усі видовища на три типи:

а) колективні – народні свята, карнавали, спортивні змагання тощо;

б) утилітарні – весілля, релігійні обряди, військові церемонії тощо;

в) естетичні – театр, кіно [7, с. 93-94].

Отже, театральна постановка за процитованою класифікацією відноситься до естетичних видовищ, що цілком нами підтримується. Вважаємо, що видовища також доцільно поділити за критерієм створення. На нашу думку, виходячи з системи ознак видовища, поняття видовища співвідноситься з поняттям «шоу» як загальне та особливе. Це пояснюється тим, що видовище може бути штучне та природне, а шоу – це лише те видовище, яке утворено людиною. У такому розумінні театральна постановка є окремим видом шоу. При цьому, слід підкреслити, що не кожне шоу є театральною постановкою, однак деякі шоу демонструють театралізований характер. Проведення чіткої межі між театральною постановкою та театралізованим шоу є необхідним з точки зору практики правозастосування та вимагає більш детального аналізу.

Сфера прояву театралізованих видовищ досить різноманітна, тому представляє інтерес дослідження лише окремих найбільш цікавих випадків театралізації видовищ, які мають потенціал до переродження у повноцінні театральні постановки.

На сьогодні все більшої популярності набуває організація т. зв. театр мод. Це синтезоване явище, яке представляє собою поєднання елементів хореографії, музики, драматургії, пластики та інших мистецтв з класичною демонстрацією одягу. Фактично, сутність даної вистави полягає у театралізованому показі колекції одягу чи іншого вбрання. Театралізація досягається за допомогою залучення та використання відповідних характерних засобів виразності – появи певної сюжетної лінії, змалювання окремих образів тощо. Деякі науковці категорично вважають, що театр мод від класичного театру відділяє лише відсутність режисера [8, с. 68]. Однак, на наш погляд, ця ознака є формальною та не впливає сутнісно на розмежування даних видовищ.

На нашу думку, показ модної колекції може набувати театралізованого характеру, однак, як правило, не є театральною постановкою. Це пояснюється тим, що таке декоративне видовищне оформлення показу дефіле найчастіше не представляє собою окремих єдиний твір – об'єкт авторського права. Також важко окреслити у такому видовищі основну ідею, адже головною метою вистави все ж є демонстрація одягу, а не розкриття певної авторської думки. Проте слід відмітити, що показ колекції одягу у

деяких випадках може набувати усіх фундаментальних ознак театральної постановки та охоронятися відповідним чином. При цьому необхідно чітко передбачити авторські права дизайнера колекції, що має виступати не лише автором самого вбрання, але й співавтором модної театральної постановки як окремого складного твору.

Для юриспруденції цікавим явищем стає активна театралізація спорту. Спортивні заходи набувають все більш видовищних форм, що об'єктивно вимагає залучення та активного використання театралізованих елементів. Дослідники знаходять у спорті як соціальному явищі декоративний [9, с. 66] та естетичний характер [10, с. 5]. Прагнучи задовольнити різні смаки споживачів, телебачення сприяло тому, що спорт із змагальної діяльності перетворився на шоу. Якщо раніше видовищні послуги спорту являли собою двобій, у якому до кінця змагання зберігалася інтрига виявлення переможця, то в культурі постмодерну все частіше спортивна подія театралізована. Прикладом спортивного розважального шоу може бути рестлінг, у якому присутні всі базові елементи спортивного змагання, за винятком одного: тут розвиток події залежить від завчасно написаного сценарію, де результат матчу і його кульмінаційних моментів заздалегідь прописані. У рестлінзі поєднуються елементи спорту, театральної п'єси, «мильної опери» [11, с. 130]. При цьому на сценарії рестлінгових постановок розповсюджується правовий режим комерційної таємниці – до публічного виконання цього сценарію на арені. Характерною особливістю рестлінгових вистав, що зближує їх з театральними постановками, є наявність певної системи образів, що втілюються спортсменами-акторами. Рестлер має власну роль, амплу, передбачені сценарієм та договором. До його обов'язків входить дотримання рамок цієї ролі у рестлінговій сфері. Однак для відмежування власної особистості та свого персонажа на ринзі рестлери часто беруть псевдоніми, цим самим підкреслюючи акторську природу своєї професійної діяльності. Розглядаючи таких спортсменів як акторів, слід говорити про виникнення у них суміжних прав на виконання.

Елементи театралізації спостерігаються також у інших видах спорту – наприклад, боксі та кокеї. В. Лукашук вважає боксерські поєдинки своєрідними спектаклями, що поставлені за усіма правилами шоу-бізнесу [11, с. 131]. Це проявляється у феєричних виходах спортсменів, демонстрації безстрашності, агресії, зневаги до противника тощо. У хокейних заходах кулачні бійки традиційно є частиною спортивного шоу, заради якого вболівальники приходять на трибуни – глядач платять за драматизм: бійки, скандали, бурхливе з'ясування відносин [11, с. 130]. Однак відповідні елементи театралізації спортивного заходу не роблять з нього театральну постановку, а лише підвищують рівень його видовищності.

Відносно спортивних змагань театралізація може мати законний та незаконний характер. На відміну від театральних творів, сенс спортивного гри полягає в довільній і непередбачуваній інтерпретації фізично-тілесного образу, незалежно від професійного чи любительського його спрямування [9, с. 67]. Це означає, у першу чергу, що спортивне змагання не повинно мати прописаного сценарію та, тим більше, фіналу. У цьому полягає інтрига та привабливість спорту. Театралізація спортивного заходу є законною у напрямі утворення певного художнього оформлення: додавання музичного, хореографічного, костюмованого супроводу, підбір вигідних образів для спортсменів, постановка провокаційних бійок на попередньому зважуванні боксерів до поєдинку тощо. При використанні таких засобів театралізації саме спортивне змагання не видозмінюється, зберігається у чистому вигляді. Театралізація є незаконною у випадку існування домовленості між організаторами, спортсменами, їхніми менеджерами чи представниками щодо ходу та фіналу спортивного змагання у

випадку, коли домовленість є таємною від глядачів та не анонсується. Такі дії розглядаються як правопорушення у сфері спорту та тягнуть юридичну відповідальність.

Цікавим різновидом театралізованого спорту є вистави Пекінської опери, які є унікальним поєднанням театральності мистецтва та бойових мистецтв ушу. Виконавці розкривають образи, сюжетні лінії та основну думку театральності постановки за допомогою традиційного ушу, до якого відносяться маніпулювання різноманітною зброєю, театральними предметами, демонстрація складних комбінацій бойових рухів з акробатичними кульбітами тощо [13, с. 217-218].

Популярним театралізованим видовищем у сучасному світі є карнавал, серед основних ознак якого можна виділити наступні:

- а) демократичний, масовий характер;
- б) обрядово-ритуальна форма;
- в) особливий тип образності, наявність власної «мови» [13, с. 97];
- г) сміхова основа;
- г) глядачі виступають одночасно учасниками карнавалу;
- д) національно-історичний характер (Л. Устименко [14], О. Курочкін [15, с. 31-32]).

Всесвітньовідомі карнавали, такі як Венеціанський та Бразильський, щорічно приваблюють сотні тисяч туристів та задіюють тисячі учасників. Окрім них у різних країнах проводяться десятки інших популярних карнавальних заходів, що вимагає встановлення їхнього чіткого правового режиму. Карнавал – це дійство, яке має зрежисований сценарний хід, програму підготовки та проведення, використовує різноманітні засоби виразності, у тому числі засоби театралізації. Однак при цьому карнавал не є театральною постановкою, тому що класичний карнавал не можна назвати окремим самостійним твором. Це обумовлюється зокрема тим, що, незважаючи на існування певного сценарію, карнавал є масовим дійством, тобто його хід містить суттєві імпрізаційні частини, адже повноправними учасниками карнавальних дійств виступають також глядачі. У випадку, якщо карнавал як видовище ізольований від глядачів, актори виконують чітко прописані ролі, простежується основна ідея – то такий карнавал набуває рис театральності постановки та може охоронятися як відповідний твір.

Маскарад є різновидом карнавалу та володіє деякими специфічними рисами: елітарністю, обмеженістю кола учасників, приватним характером. Віднесення маскараду до театральних постановок проводиться за аналогією із карнавалом.

Деякі вчені вважають, що карнавальна культура має своє сучасне еволюційне продовження у новітніх розважально-ігрових формах. Так, цікавим видовищем, що володіє характерною ознакою театралізованості, необхідно вказати постановки КВК (Клубу веселих та кмітливих). У рамках такого формату утворюються подібні творчі продукти, наприклад, постановки «Вечірній квартал» тощо. Правовий режим даних об'єктів права інтелектуальної власності варто досліджувати в розрізі схожості з театральною постановкою у зв'язку з тим, що популярність та кількість таких творів зростає, а це вимагає врегулювання правових засад їх використання та охорони.

Перший ефірний випуск КВК відбувся у 1961 році та мав у своїй основі проведення командних конкурсів. Однак творці програми поступово відходили від імпрізаційної форми проведення КВК, що призвело до підкорення виступів команд жорсткому сценарію [16, с. 253]. У такий спосіб спонтанна творчість отримувала заздалегідь упредметнений вираз (сценарій), а виконавці мали змогу репетирувати під керівництвом постановників. Ігровий формат перетворювався у театралізований.

Обов'язкова основа постановки КВК – це комедія, жарт, але для права це не має жодного значення. Право розглядає як об'єкт та охороняє лише форму, твір як такий – постановку. Навіть, якщо вона невдала, некумедна тощо – це не позбавляє дану постановку відповідного правового режиму та правової охорони.

Важливим є той факт, що до складу постановки КВК можуть включатися окремі результати інтелектуальної діяльності: пісні, відео- та фонограми, колажі, вірші, хореографічні та акробатичні елементи. При цьому постановка КВК (традиційно вона називається «номер»), навіть складаючись з кількох елементів, являє собою складний, але єдиний і цілісний об'єкт права інтелектуальної власності.

КВК може існувати на аматорському та професійному рівнях. З посиленням професійного підходу до створення постановки КВК стає нагальною необхідністю залучення спеціалістів технічного та творчого характеру. До останніх можна віднести авторів сценаріїв та режисерів. Технічне обслуговування створення постановки забезпечують оператори, звукозаписуючі студії, костюмери тощо.

Характерною для КВК є присутність глядачів, тобто вистави відбуваються наживо, як і у класичних театральних постановках. Технічний відеозапис виступів не робить постановки КВК аудіовізуальним твором.

Особливість постановок КВК проглядається також у самих виконавцях – ними є учасники творчого колективу, який має спеціальну назву «команда КВК», та найчастіше саме вони приймають безпосередню участь у створенні самої постановки та її частин (сценарної основи, окремих складових постановки: віршів, пісень тощо).

На наш погляд, за наявності усіх обов'язкових ознак на постановку КВК можна розповсюджувати правовий режим театральності постановки.

Отже, у результаті дослідження можна зробити деякі висновки. Так, театральні постановки та театралізовані видовища мають різні правові режими. При цьому театралізація виступає одним із прийомів підвищення рівня видовищності заходу та може виражатися у костюмуванні, утворенні певних образів, сюжетів тощо – тобто у відповідного заходу можна виявити лише окремі ознаки, притаманні театральній постановці. Лише у тих випадках, коли театралізоване видовище демонструє наявність усіх фундаментальних ознак театральності постановки, воно набуває відповідного правового режиму та охороняється як театральна постановка.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абисова М. А. Видовище як форма масової комунікації в умовах комунікаційного плюралізму / М. А. Абисова // Вісник НАУ. – 2011. – Вип. 2. – С. 109–113.
2. Логвінова О. О. Тенденції трансформації театралізованих жанрів та форм сучасної видовищної культури / О. О. Логвінова // Вісник ХДАДМ. – 2014. – Вип. 7. – С. 87–91.
3. Чередишкова А. А. Организационно-технологические основы реализации музыкальных шоу-программ / А. А. Чередишкова // Международный журнал фундаментальных и прикладных исследований. – 2014. – № 5. – С. 37–40.
4. Набоков Р. Г. Театр масових видовищ : культурно-історичний аналіз / Р. Г. Набоков // Культура України. – 2013. – Вип. 41. – С. 199–206.
5. Павлов А. Ю. Модели развития уличного площадного театра западной Сибири / А. Ю. Павлов // Омский научный вестник. – 2010. – № 1. – С. 223–226.
6. Гущина Е. А. Зрелищность в современной культуре китайского города / Е. А. Гущина // Современные исследования социальных проблем (электронный научный журнал). – 2012. – № 4 (12) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.sisr.nkras.ru
7. Банфи А. Природа зрелища / А. Банфи // Избранное. – М. : Просвещение, 1965. – 291 с.

8. Данчук О. Л. Режесура шоу-програм і масових дійств як мистецтво і професія / О. Л. Данчук // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. – 2014. – Вип. 33. – С. 65–69.
9. Ібрагімов М. Спортософія : професійна дотепність чи соціальна потреба? / М. Ібрагімов // Молода спортивна наука України. – Т. 4. – 2013. – С. 63–70.
10. Сараф М. Я. Эстетические компоненты спортивной деятельности : автореф. дис... на соиск. науч. степ. докт. философ. наук по спец. : 09.00.04 «марксистско-ленинская эстетика» / М. Я. Сараф. – М., 1981. – 37 с.
11. Лукашук В. І. Спорт як різновид шоу-бізнесу / В. І. Лукашук // Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна. – 2010. – № 889. – С. 129–132.
12. Мазницін А. В. Ушу как музыкально-пластический элемент Пекинской оперы / А. В. Мазницін // Известия РГПУ им. А. И. Герцена. – 2012. – Вып. 150. – С. 216–220.
13. Загибалова М. А. Карнавал и карнавализация как пограничные феномены культуры / М. А. Загибалова // Известия ВГТУ. – Т. 13. – 2013. – № 9 (112). – С. 96–98.
14. Устименко Л. М. Подієвий туризм як історико-культурне явище / Л. М. Устименко // Культура і сучасність. – 2013. – № 1. – С. 88–92.
15. Курочкін О. Бали-маскаради на теренах Східної Європи / О. Курочкін // АПСНІМ. – 2014. – № 4 (4). – С. 31–38.
16. Новикова С. А. Телевизионные игры / С. А. Новикова // Вестник РГГУ. – 2007. – № 9 (07). – С. 251–260.

УДК 347.55

ДО ПИТАННЯ ПРО ПРАВОВУ ПРИРОДУ ОБ'ЄКТА КОНДИКЦІЙНОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

TO THE QUESTION OF LEGAL NATURE OF UNJUST ENRICHMENT OBLIGATION'S OBJECT

Слободян О.М.,
к.ю.н., завідувач науково-дослідного відділу
«Правові засади організації і професійної діяльності адвокатури в Україні»
Вища школа адвокатури Національної асоціації адвокатів України

У статті аналізуються питання, присвячені розкриттю правової природи об'єкта кондикційного зобов'язання. Зокрема, аналізуються об'єкти цивільних прав, які можуть розглядатися як безпідставно набуте (збережене) майно відповідно до положень цивільного законодавства. Особливу увагу приділяється висвітленню переліку майна, яке не вважається об'єктом кондикційного зобов'язання, а, отже, й не підлягає поверненню як безпідставне збагачення.

Ключові слова: кондикційне зобов'язання, безпідставне збагачення, об'єкт цивільних прав, безпідставно набуте (збережене) майно.

В статье анализируются вопросы, посвященные раскрытию правовой природы объекта кондикционного обязательства. В частности, анализируются объекты гражданских прав, которые могут рассматриваться как неосновательно приобретенное (сохраненное) имущество в соответствии с положениями гражданского законодательства. Особое внимание уделяется освещению перечня имущества, которое не считается объектом кондикционного обязательства, а, следовательно, и не подлежит возврату как неосновательное обогащение.

Ключевые слова: кондикционное обязательство, неосновательное обогащение, объект гражданских прав, неосновательно приобретенное (сохраненное) имущество.

This article analyzes the issue devoted to the disclosure of the legal nature of conduction obligation's object. In particular there are analyzed the objects of civil rights that could be considered as wrongly acquired (saved) property under the provisions of civil law. This refers to the objects of civil rights such as things, securities, money, property rights, information, works and services. It is concluded that in view of the legal nature of the conduction obligation unjust enrichment can be considered all objects of civil rights unless property rights and services and information.

A special attention is given to the coverage of assets that are not considered to be conduction obligation's object and therefore cannot be returned as unjust enrichment. Enshrined in Article 1215 of the Civil Code of Ukraine list of reasons when the property cannot be returned as unjust enrichment is not exhaustive. This codified act provide for other cases where the property under certain conditions will not be considered unreasonably acquired (saved) property. Thus non-refundable property transferred as the obligation before the period of its execution, unless otherwise provided by contract; property transferred as the obligation after the expiry of the limitation period; monies and other property transferred pursuant to a nonexistent obligation if the purchaser can prove that the person requires the return of the property knew about the lack of commitment. Therefore there is drawn a conclusion about the need to amend the said Article of the Civil Code of Ukraine on the extension of the list of property that is not considered unreasonably acquired (saved) to avoiding double interpretation and unequal application of the conduction obligation's provisions in practice.

Key words: conduction obligation, unjustified enrichment, object of civil rights, unjust acquired (saved) property.

Кондикційні зобов'язання завжди пов'язані із переміщенням певного майнового блага, в результаті якого відбувається обґрунтоване збагачення однієї особи за рахунок іншої. Так, наприклад, на підставі договору купівлі-продажу виникають два зустрічних обов'язки: з приводу передачі товару у власність та стосовно його оплати. Якщо такі зобов'язання розглядати ізольовано один від одного, то очевидним стає, що при їх виконанні відбувається збільшення майнової сфери кредитора за рахунок відповідного зменшення майнової сфери боржника, тобто має місце правомірне збагачення однієї особи за рахунок іншої. Однак, в договірній сфері зустрічаються випадки, коли в сторін виникають сумніви стосовно правової природи переміщеного майнового блага. Мова йде, зокрема, про таку ситуацію, коли для переміщення майна підстава відсутня, але у зв'язку

із встановленням факту такого переміщення, наприклад, у випадку прийняття майна стороною, повернення такого майна буде неможливим. Подібні випадки носять виключний характер, тому вони чітко визначені в законі. Окрім того, не будь-яке майно підлягає поверненню як безпідставне збагачення. Законодавство України передбачає випадки, коли таке майно не вважається таким, що безпідставно набуто. В даному відношенні на особливу увагу заслуговує вивчення питання стосовно природи об'єкта зобов'язань, які виникають внаслідок безпідставного збагачення.

Актуальність даної статті зумовлена недостатнім дослідженням зазначеної проблематики. В той же час, необхідно відмітити, що окремі проблеми розкриття природи зобов'язань, які виникають в результаті безпідставного збагачення, були предметом дослідження таких учених, як